

អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍

សុទ្ធតេជ្ញា ឯកឧត្តម អៀង មូលី ទេសរដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកបេសកកម្មពិសេស
ប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
និងជា ប្រធានគណៈកម្មាធិការសម្របសម្រួលមូលនិធិសកលប្រចាំកម្ពុជា
ថ្លែងក្នុងពិធីបើកកិច្ចប្រជុំពេញអង្គរបស់អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍

ទីស្តីការគណរដ្ឋមន្ត្រី ថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥

- ឯកឧត្តម លោកជំទាវរដ្ឋលេខាធិការ អនុរដ្ឋលេខាធិការតំណាងស្ថាប័នជាសមាជិកសមាជិកា នៃកិច្ចប្រជុំពេញអង្គរបស់អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវជាប្រធានគណៈកម្មាធិការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ខេត្តក្រុង
- ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី ថ្នាក់ដឹកនាំ និងជាមន្ត្រីនៃអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
- លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញា ជាប្រធានឬតំណាងលេខាធិការដ្ឋាននៃប្រធានគណកម្មាធិការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ខេត្តក្រុង
- លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញា ជាតំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍនិងសង្គមស៊ីវិល

ជាបឋមនេះ ខ្ញុំសូមស្វាគមន៍យ៉ាងកក់ក្តៅ និងថ្លែងអំណរគុណជាអនេក ជូនចំពោះឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ដែលបានឆ្លៀតឱកាសដ៏មមាញឹកអញ្ជើញចូលរួមនៅក្នុង កិច្ចប្រជុំពេញអង្គរបស់អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ដ៏មានសារៈសំខាន់នាពេលនេះ។

ខ្ញុំសូមអនុញ្ញាតចង្អុលបង្ហាញពីគោលបំណងសំខាន់ៗ ក្នុងរបៀបវារៈនៃអង្គប្រជុំថ្ងៃនេះគឺ៖ បង្ហាញផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ជំងឺអេដស៍លើកទី៤ ជាមួយនឹងការ

ស្នើសុំការចូលរួមមតិពីអង្គប្រជុំពេញអង្គនៃអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ដើម្បីលើកផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះជូនរាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេច។ បន្ទាប់មកយើងនឹងពិចារណារួមគ្នាលើការ អនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះដែលមានជាអាទិការរៀបចំ និង អនុវត្តគោលនយោបាយ ការចលនាធនធាន ការរៀបចំយន្តការថ្នាក់ជាតិនិង ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ការតាមដាន និង វាយតម្លៃជាដើម។

ឆ្លៀតក្នុងឧទាហរណ៍ថ្ងៃនេះខ្ញុំសូមសរុបស្ថានភាពការងារឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍និងជំងឺអេដស៍នៅកម្ពុជាដែលបានកន្លងទៅជាងពីរទសវត្សរ៍មកហើយដូចតទៅនេះ៖

- ជាសរុបក្នុងរយៈកាល២៥ឆ្នាំកន្លងទៅ ប្រទេសកម្ពុជាយើងបានចំណាយធនធានជាង៦៣០លានដុល្លារអាមេរិកដើម្បីឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ ក្នុងនោះជាង២០០លានមានប្រភពមកពីមូលនិធិសាកល ។ ជាលទ្ធផលនៅឆ្នាំ២០១០ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានទទួលបានរង្វាន់អង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងការសំរេចគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សទី៦ដែលទាក់ទងនឹងការឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ជំងឺអេដស៍។
- ជាងប្រាំឆ្នាំកន្លងទៅ ក្នុងរយៈពេលនៃការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ជំងឺអេដស៍លើកទី៣ (NSPIII) យើងបានចលនាធនធាននិងចំណាយអស់ទឹកប្រាក់ប្រមាណ 230 លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ។ ជាលទ្ធផលពីឆ្នាំ ២០១១ ដល់ឆ្នាំ ២០១៤ ករណីឆ្លងមេរោគអេដស៍ថ្មីទៅបានធ្លាក់ចុះពី 1,055នាក់ដល់ 694នាក់ ខណៈដែលករណីស្លាប់ត្រូវបានកាត់បន្ថយពី 3,610នាក់ដល់2,783នាក់ ហើយអត្រាប្រេវ៉ាឡង់ផ្ទុកមេរោគអេដស៍បានបន្តធ្លាក់ចុះពី 0,81% ទៅ 0,67% ក្នុងចំណោមមនុស្សដែលមានអាយុពី 15 ទៅ 49 ឆ្នាំ។ ទន្ទឹមនឹងជោគជ័យជាក់ស្តែងនេះ ជារួមយើងបានដកយកនូវមេរៀនគួរឱ្យកត់សម្គាល់ជាពិសេសយើងធ្វើអោយឆ្លើយតប ទៅនឹងមេរោគអេដស៍និងជំងឺអេដស៍អោយស្របទៅនឹងបរិបទដែលបានផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងខ្លាំង (the context of HIV and AIDS has dramatically changed) ។ ជាមួយនឹងការកាត់បន្ថយនៃជំនួយពីខាងក្រៅប្រទេសនិងការលេចឡើងនូវលក្ខណៈការងារ (game changers) អ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវ អ្នករៀបចំគោលនយោបាយ អ្នកគ្រប់គ្រងកម្មវិធី និង ប្រតិបត្តិករនានាបានចំណាយពេលវេលាជាច្រើនក្នុងការរៀបចំគំរោងផែនការរួមគ្នាមួយដែលអន្តរាគមន៍ជាការឆ្លើយតបសុទ្ធសឹងតែមានលក្ខណៈផ្តោតជាងមុន (more targeted interventions) ហើយការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រសោតក៏នឹងត្រូវជ្រើសយកអន្តរាគមន៍ដែលកាន់តែធានានិរន្តរភាពបានច្រើនជាងមុនផងដែរ ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ជាទីគោរព

តាមរបៀបវារៈ អង្គប្រជុំកិច្ចប្រជុំពេញអង្គនៃអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍និងលើកយកផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ជំងឺអេដស៍លើកទី៤មកពិភាក្សាក្នុងថ្ងៃនេះ។ ដើម្បីជាទុនយកមកពិចារណារួមគ្នាក្នុងការងារនេះខ្ញុំសូមជូនទស្សនទានមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖

១) ខណៈដែលដៃគូអភិវឌ្ឍចាប់ផ្តើមកាត់បន្ថយជំនួយជាបន្តបន្ទាប់ដោយសារប្រទេសយើងទទួលបានជោគជ័យយ៉ាងគ្រចះគ្រចង់នោះ ការចលនាធនធានក្នុងស្រុកត្រូវជាការចំបាប់ហើយត្រូវដើរទន្ទឹមនឹងការពង្រឹងភាពជាម្ចាស់ការរបស់ប្រទេស (country ownership) ពិសេសក្នុងការងារគណនេយ្យទ្វេទិស និង ការទទួលខុសត្រូវរួមគ្នារបស់ស្ថាប័នរដ្ឋ និង ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងការឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ និង ជំងឺអេដស៍។

២) រៀបចំការឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ និង ជំងឺអេដស៍ត្រូវគិតគូរអោយមានលក្ខណៈយូរអង្វែងដើម្បីធានានិរន្តរភាព(sustainability) ។ បើប្រៀបធៀបនឹងការរត់ប្រណាំងនោះជាការរត់ប្រណាំងបែបម៉ាកាថុង មិនមែនជារត់ប្រណាំងរយៈចម្ងាយខ្លី១០០ម ឬ ២០០មឡើយ (From a sprint to marathon) ។ ក្នុងន័យនេះ ប្រសិនបើដៃគូអភិវឌ្ឍន៍មិនអាចឧបត្ថម្ភដល់សង្គមស៊ីវិល និង អ្នកស្ម័គ្រចិត្តអោយចុះផ្ទាល់ជាមួយប្រជាជនប្រឈមមុខខ្ពស់ ដូចអ្នកបំរើក្នុងសេវាកំសាន្តសប្បាយនិង អ្នកជំងឺអេដស៍បានទេនោះ តើយើងគួរធ្វើអ្វីខ្លះនៅថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិដើម្បីបំពេញគំណិតនេះ ។ ទន្ទឹមនឹងការធ្វើវិមជ្ឈការដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ តើយើងគួររៀបចំប្រព័ន្ធតាមដាន និង វាយតម្លៃយ៉ាងណាដើម្បីអោយសាលាឃុំនីមួយៗធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយមណ្ឌលសុខភាពទទួលខុសត្រូវលើការងារបង្ការ ថែទាំព្យាបាល និងគាំពារសង្គមដល់ប្រជាជនប្រឈមមុខខ្ពស់ អ្នកជំងឺអេដស៍ និង គ្រួសារដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ជំងឺអេដស៍នៅក្នុងឃុំ ។ សាលាឃុំនីមួយៗនិងមណ្ឌលសុខភាពគួររួមគ្នាទទួលខុសត្រូវយ៉ាងណាលើសុចនាករការងារអេដស៍របស់មូលដ្ឋានខ្លួន។ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ជំងឺអេដស៍លើកទី៤ជារបត់ថ្មីដែលយើងត្រៀមខ្លួនធ្វើជាម្ចាស់ស្ថានការណ៍និង ចាប់ផ្តើមរៀបចំយន្តការថ្នាក់ជាតិនិង ថ្នាក់ក្រោមជាតិដើម្បីធានានិរន្តរភាព។

៣) ការផ្លាស់ប្តូរគំនិតនិងយន្តការ (Paradigm and architecture shift) នៃការប្រយុទ្ធនឹងមេរោគអេដស៍អោយមានលក្ខណៈពហុវិស័យទូលំទូលាយ សង្កត់ធ្ងន់លើវិស័យអាទិភាពដែលមានរួមទាំងមានសុខាភិបាល ទាំងអភិវឌ្ឍន៍និង យុត្តិធម៌សង្គមផងដែរ។

៤) ការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតក្នុងការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន (mind set : from expenditure to investment) សំរាប់ការឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍និងជំងឺអេដស៍ដែលយល់ថាការដាក់

ធនធានជាការចំណាយមកជាផ្នត់គំនិតមួយទៀតដែលថាការដាក់ធនធានសំរាប់ការងារអេដស៍គឺជាការវិនិយោគសំរាប់អនាគត។ ជម្រើសនយោបាយនេះរាជរដ្ឋាភិបាលបាននឹងកំពុងអនុវត្តតាមការបញ្ចូលការងារអេដស៍ទៅក្នុង NSDP2014-2018 និង ការរៀបចំផែនការរំកិល ៣ឆ្នាំ ។ ក្នុងចំណុចនេះផងដែរខ្ញុំ សូមរំលឹកថាក្នុងនាមជាប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ខ្ញុំបានលើកសំណើរដ្ឋាភិបាល ហើយរាជរដ្ឋាភិបាលបានប្តេជ្ញារួមចំណែកប្រើប្រាស់ថវិកាជាតិចំនួន៣លាន៧សែនលានដុល្លារអាមេរិកសំរាប់រួមចំណែកទិញឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ពីឆ្នាំ២០១៥ ដល់ ២០១៧។

៥)ការធានាអោយមានភាពស៊ីសង្វាក់ (coherence and consistency) រវាងរបៀបចំនិងអនុវត្តគោលនយោបាយ ការចលនាធនធាន ការរៀបចំយន្តការថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ការតាមដាន និង វាយតម្លៃ ។ ក្នុងន័យនេះ ជាឧទាហរណ៍ដើម្បីអនុវត្តគោលនយោបាយ៧ចំណុចរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទាក់ទងនឹងការឆ្លើយតបនឹងនឹងមេរោគអេដស៍ជំងឺ យើងត្រូវទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ក្នុងការចលនាធនធាន ការរៀបចំយន្តការថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ការតាមដាន និង វាយតម្លៃការសំរាប់ការងារអេដស៍។ ទាក់ទងនឹងគោលនយោបាយ ៧ចំណុច យើងនឹងស្តាប់របាយការណ៍អំពីវឌ្ឍនភាពនៃការអនុវត្តន៍ ដែលអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន អ.ជ.ប.ជ.អ បានរៀបចំជូននៅពេលបន្ទាប់នេះ។

ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី ជាទីគោរព

ក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំខាងមុខទៀត អាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍ (NAA) នឹងបន្តអនុវត្តអាណត្តិរបស់ខ្លួនក្នុងការដឹកនាំ គ្រប់គ្រង សម្របសម្រួល និង ជួយសម្រួលដល់ការអនុវត្តការឆ្លើយតបពហុវិស័យ និង ទូលំទូលាយដូចដែលមានចែងក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រឆ្លើយតបនឹងមេរោគអេដស៍ជំងឺអេដស៍លើកទី៤ អោយមានប្រសិទ្ធភាពប្រសិទ្ធផល គណនេយ្យភាព និង និរន្តរភាព ។ ក្នុងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំខាងមុខទៀតនេះ យើងត្រូវខិតខំប្រឹងប្រែងកាន់តែច្រើនថែមទៀត ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពការប្រើប្រាស់ធនធានមនុស្សនិង ហិរញ្ញប្បទានក្នុងវិស័យគន្លឹះ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាគន្លឹះសំខាន់ៗរបស់ប្រជាជនដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ខ្លាំង និង អ្នកដែលមានតម្រូវការខ្ពស់បំផុត (More efforts will be spent to rationalize the use of human and financial resources in key sectors to address key areas to reach key affected populations and those who are in greatest need) ។ ក្នុងពេលអនាគតដ៏ខ្លីខាងមុខនេះ ការឆ្លងមេរោគអេដស៍ប្រហែលជាមិនអាចបាត់ទៅដោយងាយៗឡើយ តែទោះជាយ៉ាងណាក្តីក្នុងនាមជាប្រទេសមួយយើងមានភារកិច្ចរួមគ្នាកុំអោយជំងឺនេះបង្កជាការគម្រាមកំហែងដល់សុខភាព និង ការគាំពារសង្គមរបស់ប្រជាជនជាបន្តទៀត (We have a common obligation to end AIDS epidemic so

that it will not continue to be our country health and social threat) ។ ដើម្បីសម្រេចមហិ
ច្ឆិតានេះបានក្នុងឆ្នាំ ២០២០ ចំនួនអ្នកឆ្លងមេរោគអេដស៍ថ្មីនឹងត្រូវបានលុបបំបាត់នៅឆ្នាំ ២០២០
(virtually eliminated) ។ ដើម្បីឈានដល់គោលដៅនេះ កម្ពុជាត្រូវដកស្រង់បទពិសោធន៍នៃ
យុទ្ធនាការជាងបីទសវត្សរ៍កន្លងទៅដោយត្រូវការប្រើឧបករណ៍ដ៏មានឥទ្ធិពលដែលអាចរកបានពីការ
សិក្សាវិទ្យាសាស្ត្រ និង បានពីបទមេរៀនកន្លងទៅ ដោយយើងម្នាក់មានការកិច្ចទទួលខុសត្រូវចំពោះ
ការសំរេចគោលដៅ 90-90-90 (90%នៃអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍នឹងដឹងថាស្ថានភាពផ្ទុកមេរោគអេដ
ស៍របស់ខ្លួន 90%នៃមនុស្សដែលបានធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យឃើញថាមានផ្ទុកមេរោគអេដស៍បានទទួលការ
ព្យាបាលដោយថ្នាំប្រឆាំងវីរុសប្រកបដោយចីរភាព 90%នៃប្រជាជនទាំងអស់ដែលទទួលបានទទួល
ការព្យាបាលដោយថ្នាំប្រឆាំងវីរុសនឹងគ្មានវីរុស) នៅឆ្នាំ ២០២០ និងយើងក៏ធានារួមគ្នាថាគ្មាន
នរណាម្នាក់ដែលមិនបានទទួលការថែទាំ និង ព្យាបាលឡើយ (No one left behind) ។

ខ្ញុំសូមឆ្លៀតឧកាសដ៏ថ្លៃថ្លានេះ ថ្លែងអំណរគុណដល់ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី
សមាជិកសមាជិកានៃអង្គប្រជុំ អ.ជ.ប.ជ.អ ប្រធាន និង ជាគណកម្មាធិការប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍
ខេត្តក្រុង លោក លោកស្រី អ្នកនាងកញ្ញា ជាតំណាងដៃគូអភិវឌ្ឍ និង សង្គមស៊ីវិលដែលបានចូលរួម
ចំណែកយ៉ាងសកម្មក្នុងដំណើរការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាតិទូលំទូលាយ និង ពហុវិស័យ ឆ្លើយ
តបនឹងមេរោគអេដស៍ និង ជំងឺអេដស៍ក្នុងរយៈកាល ៥ ឆ្នាំកន្លងទៅ ដោយបានបរិច្ចាគកម្លាំងកាយ
ចិត្ត បទពិសោធន៍ និង ពេលវេលាប្រកបដោយស្មារតីទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ ដើម្បីសំរេចគោលដៅ
ការងារអេដស៍ក៏ដូចជាការរួមចំណែកអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណទី ៣ របស់រាជរដ្ឋាភិបាល។

ជាថ្មីម្តងទៀត ខ្ញុំសូមអរគុណចំពោះវត្តមានឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោក លោកស្រី និងសូម
ប្រកាសបើក **កិច្ចប្រជុំពេញអង្គរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍** សំរាប់ឆ្នាំ២០១៥
ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ។

សូមអរគុណ